

zaterdag 02 december 2006

Ni Putes Ni Soumises in Brussel

©sv
Fatoumata Sidibé & Delphine Szwarcburt

Multimedia

- Er zijn momenteel geen audio- of videobijdragen

Aanverwante artikels

- Er zijn momenteel geen aanverwante artikels

Brussel - In Frankrijk zijn ze een begrip, in Brussel zijn ze nog maar net op de barricaden geklommen: Ni Putes Ni Soumises. Het collectief schermt voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen en focust daarbij vooral op de allochtone gemeenschap. Maar compromissen worden er niet gesloten. Alle regels zijn voor iedereen dezelfde. Dus geen aparte zwemuurtjes en ook geen hoofddoek op school. Ni Putes Ni Soumises is nu ook in Brussel uit de startblokken geschoten. En dat blijkt nodig te zijn.

Brussel is niet, zoals Parijs, omsingeld door uitgestrekte troosteloze banlieues met woontorens uit de jaren zestig en zeventig, toen het vooruitgangsgeloof nog niet was aangevreten door de realiteit van de grootstad. Maar de problemen die allochtone vrouwen in de Franse voorsteden in de armen dreven van het collectief Ni Putes Ni Soumises (zie inzet), vind je in Brussel ook, zegt Delphine Szwarcburt, vicevoorzitster van het Belgisch comité van Ni Putes Ni Soumises (NPNS). "Sociale druk, intimidatie, verbaal of fysiek geweld, gedwongen huwelijken. Het is er voor wie het wil zien."

Vorig jaar wekte de Brusselse staatssecretaris voor Gelijke Kansen, Brigitte Grouwels (CD&V), beroering door uit te roepen dat vrouwen zich in sommige Brusselse wijken niet meer op straat kunnen vertonen zonder voor hoer uitgeschild te worden wanneer ze te weinig stof dragen, bijvoorbeeld op het hoofd of om de benen. Er volgden verontwaardigde reacties. Onschuldige opmerkingen – "Quelles chouettes filles!", wie struikelde daar nu over?

Ni Putes ni Soumises dus. De Belgische afdeling van deze Franse organisatie werd vorig jaar al opgericht, maar diende pas in juni dit jaar haar statuten in. Er is nu een lokaal gevonden in Schaarbeek waar de kantoren ingericht kunnen worden en de 'race' om de subsidies die de werking van het collectief moeten financieren, is ingezet. Er wordt gezocht naar contacten in Vlaanderen. "Waarom de kop in het zand steken," vraagt voorzitter Fatoumata Sidibé. "Op een conferentie in Sint-Jans-Molenbeek vertelden vrouwen me dat ze zich in hun wijk niet thuisvoelen. De situatie boert achteruit. Voor allochtone vrouwen én voor belgo-belges."

Vicevoorzitster Szwarcburt: "Vrouwen komen bij ons met hun getuigenissen. Zo was er een meisje van 21 dat drie maanden lang door haar ouders is opgesloten omdat ze niet wilde trouwen met de man die ze voor haar hadden uitgekozen in Marokko." "Deze vrouwen zijn bang," zegt Sidibé. "Ze willen hun verhaal wel anoniem kwijt, maar er openlijk over spreken of naar de politie gaan is voor velen nog een brug te ver." Minder spectaculair maar frequenter zijn de klachten die Sidibé en Szwarcburt optekenen uit de mond van allochtone tienermeisjes in de Brusselse scholen. Delphine Szwarcburt: "Op hun school, die vaak een eind buiten hun wijk ligt, voelen ze zich goed. Zij kunnen er zichzelf zijn en zeggen wat ze denken. 'Maar als ik weer in de wijk kom', vertellen ze, 'duik ik thuis mijn kamer in en kom ik er niet meer uit'. Want daar moeten ze zich kleden volgens bepaalde normen en worden hun doen, zeggen en laten in het oog gehouden door broers en vaders." Sommige meisjes worden er het slachtoffer van geweld, verbaal of fysiek, door jongens die daar status uit halen. Meer dan hun zussen haken die jonge mannen af op school of vinden ze geen plaats op de arbeidsmarkt. De rol van

behoeder van de familie-erf die ze denken te moeten spelen, geeft hen een gevoel van eigenwaarde. "Jongens zijn net zo goed als meisjes het slachtoffer van tradities die hen beknotten."

Kinderbescherming

Ni Putes Ni Soumises wil van de scholen een vrijhaven maken voor allochtone meisjes. En dat betekent volgens hen: geen hoofddoek. "Een leerkracht van een Brusselse school vertelde me hoe een jongen reageerde na een verbod op de hoofddoek op school. 'Maar juffrouw', zei hij, 'dan weet ik niet welke meisjes ik nog moet respecteren en welke niet'. Dát is het probleem met de hoofddoek. Hij maakt vrouwelijkheid tot een schande. En hij graaft een kloof tussen jongens en meisjes, terwijl die werelden op sommige scholen nu al te gescheiden zijn."

"Uiteraard zijn we niet blind voor de complexe redenen om de hoofddoek te dragen," zegt Sidibé. Ze ziet in de Brusselse Nieuwstraat ook wel meisjes voor wie de hoofddoek een modeaccessoire is geworden. "Meisjes dragen hem soms daarom, ja. Of om te tonen dat ze fier zijn om moslima te zijn, of om te rebelleren, of omdat ze dat vanuit hun geloof oprecht willen. Maar velen worden er ook toe gedwongen. De hoofddoek wordt een barrière met de buitenwereld. Door hem op school te verbieden, behoud je alvast één plaats waar meisjes voor zichzelf kunnen uitzoeken wie ze zijn en wat ze willen, zonder druk."

Kinderbescherming noemt Fatoumata Sidibé dat. Ni Putes ni Soumises verdedigt daarom een wet die de hoofddoek op school verbiedt. "Wij zeggen: dit is een gemengde samenleving, dit is een seculiere samenleving." Dus ook geen toegevingen aan mannen die op de spoeddienst van Brusselse ziekenhuizen herrie schoppen omdat ze geen mannelijke arts willen voor hun vrouw of zus. Geen aparte zwembadjes in de Brusselse zwembaden voor vrouwen en mannen. "Maar dan komen sommige vrouwen helemaal niet meer buiten", is het tegenargument," zegt Delphine Szwarcburt. "Dat kan allemaal goed zijn. Maar wij willen geen compromissen sluiten. Alle regels zijn voor iedereen dezelfde."

Fatoumata Sidibé: "En we zeggen dit voor alle tradities die vrouwen beknotten, dit gaat niet alleen over moslims." Zelfs een moslima van Malinese afkomst maakt zich zorgen over de invloed van de Afrikaanse evangelische kerken in Brussel. "Kijk naar de Matongewijk, waar de ene na de andere garagekerk de deuren opent. Ook zij schaden met hun regels de positie van vrouwen."

Ook belgo-belges moeten niet denken dat verworvenheden niet kunnen worden teruggeschreefd, waarschuwen de vrouwen. "Machismo is helemaal terug." Delphine Szwarcburt vertelt over haar ervaringen in september bij de inschrijvingen voor de faculteit rechten aan de Franstalige universiteit ULB. "Er werden grappen gemaakt over hoe vrouwen geen diploma nodig hebben, omdat ze thuis horen in de keuken. Dat hoorde je enkele jaren geleden niet. Studentes vertelden hoe ze op school in Ukkel of in Watermaal-Bosvoorde make-up of een korter rokje achterwege lieten omdat jongens hen voortdurend molesteerden. De beelden van vrouwen op het internet en in de reclame hebben een zeer negatieve impact gehad."

Ni Putes Ni Soumises wil werken aan bewustwording, via de ouders, via de scholen, via organisaties. "We moeten het taboe doorbreken," zegt Fatoumata Sidibé. "Maar het is niet gemakkelijk voor deze vrouwen om zich te laten horen, om in te gaan tegen hun familie, tegen de tradities." Szwarcburt: "We willen hen ook niet opzetten tegen hun families en hen van hun omgeving isoleren. Want dat maakt die vrouwen nog kwetsbaarder. We willen bemiddelen." NPNS heeft het in Frankrijk niet altijd onder de markt. Niet iedereen is hun werk genegen. "We hebben hier ook al beledigingen moeten slikken. Maar wat we doen, is nodig. En anderen zijn wél blij dat we begonnen zijn. Eindelijk, zeggen ze ons. Vrouwen die een lijn trekken in het zand: tot hier en niet verder."

Slet noch slavin

In 2002 werd in de cité Balzac, in de Parijse voorstad Vitry-sur-Seine, de 17-jarige Souhane Benziane in een vuilnishok door een groepje jongens met benzine overgoten en in brand gestoken. Het meisje overleed aan haar verwondingen. De jongens, die dit voorjaar voor het hof van assisen veroordeeld werden, wilden naar eigen zeggen verhinderen dat Souhane op bezoek zou gaan bij vrienden.

De moord op Souhane doorbrak in Frankrijk het taboe op het geweld op en de intimidatie tegen meisjes en vrouwen in de banlieues en was de motor voor de oprichting van het collectief Ni Putes Ni Soumises. Initiatiefneemster was de Frans-Maghrebijnse Fadéla Amara, maar de organisatie verenigt vrouwen uit alle gemeenschappen. De boodschap van gelijke rechten en van de seculiere waarden van de Franse republiek had duidelijk een gevoelige snaar geraakt, want hun marsen in de voorsteden trokken onverwacht veel volk. In Parijs zelf stapten dertigduizend mensen op onder de slogan Ni Putes Ni Soumises.

De organisatie is ondertussen actief in tientallen Franse steden maar ook in de Verenigde Staten, Spanje, Italië en Marokko. Niet alle reacties zijn positief. Sommigen in de allochtone gemeenschap beschuldigen NPNS ervan nestbevuilers te zijn die allochtonen in een slecht daglicht plaatsen.

Niet zoveelste breiclubje"

Terwijl de vrouwen van Ni Putes Ni Soumises-België zeggen nog ingang te moeten vinden bij Brussels-Marokkaanse meisjes, staat Malika Saissi van de vrouwenwerking Caleidoscoop van de Vaartkapoen in Sint-Jans-Molenbeek, er met beide voeten tussen. Saissi, die dit jaar voor haar werk een vermelding kreeg van de Nationale Vrouwenraad, heeft zelf

nog met het idee gespeeld om de Belgische NPNS te beginnen. Over de noodzaak van de beweging twijfelt ze geen seconde.

“We hebben geen nood aan het zoveelste clubje waar allochtone vrouwen kunnen naaien of aan aerobics doen of een uitstapje wagen naar Brugge. Dat geeft hen misschien de illusie van vrijheid, maar het is geen vrijheid. We hebben nood aan een sterke beweging als Ni Putes Ni Soumises,” zegt Saissi.

“Ik zie zoveel vrouwen hier bij mij die zichzelf volledig hebben weggecijferd voor hun man, hun kinderen en voor god. Ze bestaan zelf niet meer. Zij zijn psychologisch geblokkeerd, verlamd van de schrik voor wat hun buur, wat hun gemeenschap van hen zal denken. De sociale druk is enorm. Er wordt snel geoordeeld, veroordeeld.”
De boodschap van NPNS dat we leven in een gemengde samenleving is essentieel, zegt Saissi. Maar ze pleit voor pragmatisme in de aanpak. “Niet vertrekken vanuit de grote theorieën maar vanuit de realiteit van de levens van vrouwen, mannen en kinderen.”

Isa Van Dorsselaer

© Brussel Deze Week